

بنام خداوند جان و خرد

راهنمای

تشکیل گروه مدیریت بحران در مدارس ابتدایی

گردآوری و تألیف:

امیر رنگین کمان
آمنه اشتری ماهینی
سید محمود رضایی جواهریان

نظارت علمی:

محسن نادى و فاطمه صالح

سازمان پیشگیری و مدیریت بحران شهرستان

نشانی: تهران، انتهای غربی بزرگراه جلال آل احمد، نرسیده به بزرگراه آیت الله اشرفی اصفهانی، نبش خیابان نهم
تلفن: ۱۸۱۱ ، ۴۴۲۴۴۰۴۰+ ، ۴۴۲۴۳۱۰۰+ نمابر:

عنوان: راهنمای تشکیل گروه مدیریت بحران در مدارس ابتدایی
گردآوری و تألیف: امیر رنگین کمان، آمنه اشتری ماهینی و سید محمود رضایی جواهریان
نظارت علمی: محسن نادى و فاطمه صالح
هماهنگی و نظارت چاپ: روابط عمومی سازمان پیشگیری و مدیریت بحران شهر تهران
نویت و تاریخ چاپ: اول-۱۳۹۲
ویرایش نخست
تیراژ: ۲۰۰۰ نسخه
شابک:
مدیر هنری: سعید زراعتی   بهای: ۴۰,۰۰۰ ریال

کلیه حقوق چاپ و انتشار به سازمان پیشگیری و مدیریت بحران شهر تهران تعلق دارد.
استفاده از مطالب کتاب به صورت جزئی و با ذکر نام و آرم سازمان مجاز می‌باشد، ولیکن تکثیر،
بدون مجوز کتبی سازمان مجاز نبوده و موجب پیگرد قانونی خواهد بود.

نشانی ناشر: تهران - خیابان پاسداران - خیابان شهید ناطق نوری (زمرد) ، شماره ۱۷ . بوستان کتاب . واحد ۱۲
تلفن: ۲۲۸۵۸۴۲۴-۲۲۸۴۳۲۲۸   نمابر: ۲۲۸۵۶۱۱۸   فروشگاه مرکزی: ۸۸۹۵۲۵۲۴
www.shahrpress.ir   E-mail: info@shahrpress.ir

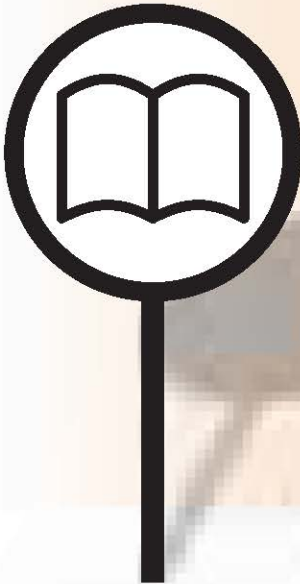

فهرست مطالب

۳	پیشگفتار
۴	۱- کلیات طرح
۴	۱-۱- مقدمه
۶	۱-۲- هدف اصلی
۶	۱-۳- اهداف فرعی
۶	۱-۴- دامنه کاربرد
۶	۱-۵- تعاریف
۸	۱-۶- وظایف کلی گروه مدیریت بحران مدرسه در شرایط عادی (قبل از بحران)
۸	۱-۷- وظایف کلی گروه مدیریت بحران مدرسه در شرایط بحرانی
۹	۲- دستورالعمل
۱۰	۲-۱- گام اول: آموزش
۱۱	۲-۲- گام دوم: تشکیل گروه مدیریت بحران
۱۴	۲-۳- گام سوم: تبیین برنامه واکنش در شرایط اضطراری
۱۵	۲-۴- گام چهارم: کاهش مخاطرات و افزایش ایمنی
۱۵	● شناسایی تهدیدها و خطرات و تکمیل فرم شناسنامه ایمنی
۱۵	● اصلاح عیوب تاسیسات برقی و سیستم گرمایشی
۱۶	● بررسی و ارتقای سیستم اعلان و اطفای حریق
۱۶	● ساماندهی مسیر و مکان تخلیه اضطراری
۱۸	● مقاوم سازی اجزای غیرسازه‌ای
۱۸	● افزایش ایمنی آزمایشگاه و کارگاه
۱۸	۲-۵- گام پنجم: افزایش آمادگی
۱۹	● تجهیز دفتر بحران مدرسه
۱۹	● تهیه اطلاعات کلی و کلیدی از مدرسه و دانش‌آموزان
۲۰	● تهیه تجهیزات و ذخیره اقلام امدادی، دارویی و غذایی
۲۰	● آموزش دانش‌آموزان
۲۱	● برگزاری مانور
۲۲	۲-۶- گام ششم: ارزیابی و ارتقای برنامه‌ها

پیوست‌ها

- ۲۴ ■ پیوست ۱ - دستورالعمل تخلیه اضطراری
- ۲۵ ■ پیوست ۲ - توصیه‌های ایمنی برای کاهش خطرات گودبرداری
- ۲۶ ■ پیوست ۳ - فرم شناسنامه ایمنی اماکن
- ۲۹ ■ پیوست ۴ - آئین کار اصول طراحی ایمنی مدارس در برابر آتش
- ۳۸ ■ پیوست ۵ - ساماندهی مسیر تخلیه اضطراری
- ۴۱ ■ پیوست ۶ - مقاوم‌سازی اجزای غیرسازه‌ای
- ۴۶ ■ پیوست ۷ - فرم بانک اطلاعاتی دانش‌آموزان
- ۴۷ ■ پیوست ۸ - کیت بحران
- ۵۰ ■ پیوست ۹ - مانور
- ۵۴ ■ پیوست ۱۰ - چک لیست پیشگیری و آمادگی
- ۶۳ ■ منابع و مراجع

پیشگفتار

دانش آموزان، یکی از عوامل توسعه پایدار هر جامعه هستند؛ چراکه ساخت فردای جامعه بر دوش آنان خواهد بود. آنچه مایه آرامش و دلگرمی دانش آموزان و خانواده‌های آنان است، تحصیل در محیطی امن و آرام و به‌دور از تهدید مداوم خطرات است. فضایی که اولیاء با آرامش خاطر، فرزندان خود را به آن بسپارند و دانش آموزان بدون نگرانی از بروز حوادث تلخ به تحصیل و تهذیب بپردازند. آنچه دانش آموزان در سنین تحصیل و در محیط مدرسه می‌آموزند از آنان نسلی آگاه و مسئولیت‌پذیر در قبال جامعه و نسل‌های آتی می‌سازد.

چنین محیطی در صورتی محقق می‌شود که مسئولین مدارس، به‌ویژه در مقطع دبستان که مهم‌ترین و اثرگذارترین دوران بوده و دانش آموزان از لحاظ جسمی و روحی شدیداً آسیب‌پذیر هستند، برنامه‌ای مدون برای شناخت، کاهش خطرات و افزایش آمادگی در برابر حوادث، تدوین کرده باشند. همچنین برای جلوگیری از ایجاد شکاف میان خانه و مدرسه، ضروری است تا این اطلاعات و برنامه‌ها جهت آگاهی و بکارگیری در محیط خانه، به اولیای دانش آموزان نیز انتقال یابد.

در این راستا "راهنمای تشکیل گروه مدیریت بحران در مدارس ابتدایی" با هدف "ارتقای ایمنی جانی دانش آموزان و اولیای مدارس ابتدایی شهر تهران در برابر حوادث و بحران‌های طبیعی از طریق کاهش خطرپذیری و افزایش آمادگی" تهیه شده است تا به صورت دست‌ورالعملی هماهنگ و یکپارچه، امکان عملیاتی نمودن آن در تمامی مدارس ابتدایی، به‌ویژه در شهر تهران محقق شود. اجرای این طرح، نشان از تلاش مسئولین، کلیه دست‌اندرکاران و ذی‌نفعان در جهت ایجاد محیطی امن و مطمئن برای تعلیم و تربیت فرزندان امروز و آینده‌سازان فردای این کشور است.

عزیزاله رجبزاده

رئیس سازمان پیشگیری و مدیریت بحران

شهر تهران